

Кислинська Д. М.
НТУ «ХП»

ФЕНОМЕН ЛІДЕРСТВА

Сучасній Україні в період суспільно-економічних трансформацій, як ніколи, потрібні компетентні та активні, самостійні й відповідальні фахівці, які вміють правильно будувати взаємини з іншими людьми, працювати в команді. Ми вважаємо, що актуальним буде активізувати навчальний процес за допомогою розвитку і вдосконалення лідерських якостей у студентів. Це дозволить покращити процес отримання, засвоєння і розширення знань, дасть нові можливості викладачам для підвищення ефективності навчально-виховного процесу. Теоретична основа дослідження проблем лідерства представлена в роботах О. Баєва, К. Бикова, М. Виноградського, Л. Дерев'яна, Н. Жеребова, А. Єршова, А. Кальянова, Ю. Козелецького, Л. Кудряшова, А. Лутошкіна, Р. Майрона, Т. Наконечного, Б. Паригіна, А. Петровського, Н. Теплоухова, Р. Уотермена тощо.

На думку Г. Андрєєвої, лідер – це особа, здатна впливати на інших з метою інтеграції спільної діяльності, спрямованої на задоволення інтересів даного суспільства.

Романовський О., Пономарьов О. та Ігнатюк О. вважають, що лідер – це член групи, за яким вона визнає право приймати відповідальні рішення в значущих для неї ситуаціях, тобто авторитетна особистість, що реально відіграє центральну роль в організації спільної діяльності і регулюванні взаємовідносин в групі. Природа лідерства дуалістична. Лідерство, з одного боку, є становищем особистості в певній групі, організації, соціальному середовищі. З іншого боку лідерство – це процес залучення послідовників в деяку діяльність від зусиль яких, в кінцевому рахунку, і залежить успіх тієї чи іншої мі-

сії лідера і, власне, його лідерський статус в оточенні, який час від часу потрібно і важливо підтверджувати.

Особливості лідерства, як підкреслює М. Гінзбург, полягають в тому, що: по-перше, лідерство виникає в умовах мікросередовища (невеликої контактної групи); по-друге, лідерство виникає стихійно; по-третє, лідерство відрізняється меншою стабільністю, тому залежить від настрою групи; по-четверте, лідер здійснює регуляцію міжособистісних відносин у групі; по-п'яте, лідер діє всередині групи, а керівник пов'язує групу з іншими соціальними системами; по-шосте, процес рішення керівника визначається внутрішньо груповими та зовнішніми обставинами, тоді як лідер вирішує тільки проблеми, що виникають у групі. Таким чином, лідерство утворюється як результат взаємодії в соціальних системах.

Зі студентської лави формуються такі лідерські якості, як організаторські здібності, управлінські якості, вміння сформувати групу та згуртувати її, вміння визначити цілі, поставити перед групою необхідні завдання, сформувати сприятливий клімат в колективі тощо. Роль лідера полягає в згуртуванні її учасників і направленні їх діяльності. Він знаходиться в тісному особистісному спілкуванні з найближчим оточенням. Відзначимо, що на відносини з групою і авторитет лідера значний вплив має особистий стиль його поведінки (авторитарний, ліберальний або демократичний).

Отже, лідер – особа, здатна впливати на інших з метою інтеграції спільної діяльності, спрямованої на задоволення інтересів даного співтовариства. Лідер повинен вміти вести людей за собою, володіючи для цього необхідними якостями. Лідерські якості формуються інтенсивно в період студентства, в процесі професіоналізації особистості, коли проявляються максимальна ініціативність та активність у юнаків та дівчат.